

KORKEIMMAN HALLINTO-OIKEUDEN PÄÄTÖS

Antopäivä
4.2.2015
Taltionumero
278
Diaarinumero
4064/3/13

1 (6)

Asia Vammaispalvelua koskeva valitus

Valittaja Nokian kaupunki, perusturvakeskus

Päätös, jota valitus koskee

Hämeenlinnan hallinto-oikeus 22.11.2013 nro 13/0566/1

Asian aikaisempi käsittely

Nokian perusturvalautakunnan alainen viranhaltija on päätöksellään 28.11.2012 hylännyt A:n hakemuksen taloudellisesta tuesta henkilökohtaisen avustajan kuluihin Thaimaan matkalle. A on hakenut korvausta 950,82 euron hintaisesta lentolipusta ja 294,50 euron hintaisista majoituskuluista. Henkilökohtaisen avun tunneista sovitaan erikseen.

Nokian perusturvalautakunta on päätöksellään 5.2.2013 (§ 22) pysyttänyt viranhaltijan päätöksen.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Hämeenlinnan hallinto-oikeus on valituksenalaisella päätöksellään hyväksynyt A:n valituksen perusturvalautakunnan päätöksestä ja velvoittanut Nokian perusturvalautakunnan suorittamaan A:lle 1 245,32 euroa.

Hallinto-oikeus on perustellut päätöstään seuraavasti:

Sovelletut säännökset ja lain esityöt

Vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun lain (vammapalvelulaki) 1 §:n mukaan lain tarkoituksena on edistää vammaisen henkilön edellytyksiä elää ja toimia muiden kanssa yhdenvertaisena yhteiskunnan jäsenenä sekä ehkäistä ja poistaa vammaisuuden aiheuttamia haittoja ja esteitä.

Vammapalvelulain 8 §:n 2 momentin mukaan kunnan on järjestettävä vaikeavammaiselle henkilölle henkilökohtaista apua, jos henkilö vammaansa tai sairautensa johdosta välttämättä tarvitsee palvelua suoriutuakseen tavanomaisista elämän toiminnoista. Kunnalla ei kuitenkaan ole erityistä velvollisuutta palveluasumisen eikä henkilökohtaisen avun järjestämiseen, jos vaikeavammaisen henkilön riittävää huolenpitoa ei voida turvata avohuollon toimenpitein.

Vammapalvelulain 8 c §:n 1 momentin mukaan henkilökohtaisella avulla tarkoitetaan tässä laissa vaikeavammaisen henkilön välttämätöntä avustamista kotona ja kodin ulkopuolella:

- 1) päivittäisissä toimissa;
- 2) työssä ja opiskelussa;
- 3) harrastuksissa;
- 4) yhteiskunnallisessa osallistumisessa; tai
- 5) sosiaalisen vuorovaikutuksen ylläpitämisessä.

Pykälän 2 momentin mukaan henkilökohtaisen avun tarkoitus on auttaa vaikeavammaista henkilöä toteuttamaan omia valintojaan 1 momentissa tarkoitettuja toimia suorittaessaan. Henkilökohtaisen avun järjestäminen edellyttää, että vaikeavammaisella henkilöllä on voimavaroja määritellä avun sisältö ja toteutustapa.

Vammapalvelulain 8 d §:n 2 momentin mukaan kunta voi järjestää henkilökohtaista apua korvaamalla vaikeavammaiselle henkilölle henkilökohtaisen avustajan palkkaamisesta aiheutuvat kustannukset työnantajan maksettavaksi kuuluvine lakisääteisine maksuineen ja korvauksineen sekä muut kohtuulliset avustajasta aiheutuvat välttämättömät kulut.

Vammapalvelulain sekä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain 4 §:n muuttamista koskevan hallituksen esityksen (HE 166/2008 vp) 8 d §:n yksityiskohtaisten perustelujen mukaan lakisääteisten maksujen ja kustannusten lisäksi korvattaviksi tulisivat myös muut kohtuulliset avustajasta aiheutuvat välttämättömät kulut. Niitä voi syntyä

jo ennen työsuhteen alkua liittyen avustajan rekrytointiin sekä vaikeavammaisen henkilön omaan kouluttautumiseen työnantajana toimimiseksi. Välttämättömiksi kuluiksi voidaan katsoa myös avustajan matkakulut tilanteissa, joissa avustaminen edellyttää matkustamista työnantajan mukana esimerkiksi vaikeavammaisen henkilön työn tai harrastusten yhteydessä. Kunnan korvausvelvollisuutta määriteltäessä olisi edelleen otettava huomioon lainsäätäjän aikaisempi kanta siitä, että vamman tai sairauden edellyttämä henkilökohtaisen avustajan tarve kustannetaan kokonaisuudessaan kunnan varoista (StVM 39/1994).

Hallinto-oikeuden johtopäätökset

Asiassa on riidatonta, että A on sokeutensa vuoksi vaikeavammaisen henkilö, joka on oikeutettu vammaispalvelulain 8 §:n 2 momentin nojalla henkilökohtaiseen apuun suoriutuakseen tavanomaisista elämän toiminnoista. Niin ikään matkasta aiheutuneiden kulujen määrä on riidaton. Henkilökohtaista apua järjestettäessä kunnan korvausvastuun piiriin kuuluvat henkilökohtaisen avustajan palkkaamisesta aiheutuvat kustannukset työnantajan maksettavaksi kuuluvine lakisääteisine maksuineen ja korvauksineen sekä muut kohtuulliset avustajasta aiheutuvat välttämättömät kulut. Perusturvalautakunta on perustellut antamaansa kielteistä päätöstään sillä, että matkan luonteen ja kohteen perusteella henkilökohtaisesta avustajasta aiheutuneiden kulujen ei voida katsoa olevan välttämättömiä ja tavanomaiseen elämään kuuluvia kuluja.

A tarvitsee henkilökohtaista avustajaa muun ohella pukeutumisessa, liikkumisessa tuntemattomassa ympäristössä, lukemisessa sekä ruokailussa. Tällainen apu on ollut välttämätöntä myös lomamatkan aikana. A ei ole tosiasiallisesti voinut toteuttaa matkaa ilman henkilökohtaista avustajaa eikä avustamista ole voitu toteuttaa ilman, että A huolehtii avustajan matkasta ja majoittumiskustannuksista. Syntyneet kulut ovat olleet vammaispalvelulain 8 d §:n 2 momentin tarkoittamalla tavalla välttämättömiä. Kunta ei ole kiistänyt kustannusten kohtuullisuutta.

Jotta nämä välttämättömät kulut tulisivat korvattavaksi, asiassa on ratkaisevaa, onko Thaimaahan suuntautuvaa lomamatkaa pidettävä tavanomaiseen elämään kuuluvana toimintana. Myös lomamatka kaukomaille voi olla tavanomaiseen elämään kuuluva toiminto, jos vaikeavammaisen yksilölliset tarpeet ja olosuhteet näin osoittavat. Maita, joihin suuntautuvat matkat katsotaan tavanomaiseen elämään kuuluvaksi, ei voida määrittellä pelkästään maantieteellisen sijainnin perusteella, vaan huomiota on kiinnitettävä vammaisen henkilön yksilölliseen tilanteeseen. A on

selvittänyt, että hän on haaveillut kyseisestä matkasta pitkään ja säästänyt sitä varten rahaa. Kyseessä on ollut tavanomainen matka, jonka näkevä ihminen pystyy tekemään itsenäisesti. Arvioinnissa ei ole merkitystä sillä, onko lomamatka itsessään ollut välttämätön, tarpeellinen tai tarkoituksenmukainen vaikeavammaiselle henkilölle.

A:n tekemä Thaimaan matka on ollut tavanomainen elämän toiminto ja hänelle tulee korvata henkilökohtaisen avustajan välttämättömät matka- ja majoituskustannukset.

Käsittely korkeimmassa hallinto-oikeudessa

Nokian kaupungin perusturvakeskus on valituksessaan vaatinut, että hallinto-oikeuden päätös kumotaan ja perusturvalautakunnan päätös 5.2.2013 saatetaan voimaan.

Ottaen huomioon matkan kohde ja luonne ei henkilökohtaisen avustajan osalta aiheutuneita kuluja voida pitää vammaispalvelulain tarkoittamina kohtuullisina, välttämättöminä ja tavanomaiseen elämään kuuluvina kuluina. A:lla on kuitenkin oikeus käyttää hänelle myönnettyjä henkilökohtaisen avustajan tunteja sekä koti- että ulkomailla.

A on antanut selityksen.

Asiassa on otettava huomioon, että A ei olisi saanut palkattua matkalle henkilökohtaista avustajaa eikä olisi voinut käyttää hänelle myönnetyn henkilökohtaisen avun tunteja ulkomailla, mikäli hän ei ole olisi maksanut avustajan matkakuluja. Avustajan matkakulut ovat olleet välttämättömiä. A:n tekemä ulkomaanmatka on ollut hänen haaveenaan jo kauan ja hän on säästänyt rahaa pitkän aikaa.

Tilastokeskuksen mukaan suomalaiset tekivät vuonna 2012 matkoja esimerkiksi Kanariansaarille 296 000, Italiaan 243 000, Kreikkaan 222 000 ja Thaimaahan 146 000.

Nokian kaupungin perusturvakeskus on antanut vastaselityksen, joka on annettu A:lle tiedoksi.

Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisu

Korkein hallinto-oikeus on tutkinut asian. Valitus hylätään. Hallinto-oikeuden päätöstä ei muuteta.

Perustelut

Kun otetaan huomioon edellä ilmenevät hallinto-oikeuden päätöksen perustelut ja perusteluissa mainitut oikeusohjeet sekä korkeimmassa hallinto-oikeudessa esitetyt vaatimukset ja asiassa saatu selvitys, hallinto-oikeuden päätöksen muuttamiseen ei ole perusteita.

Tätä kaikki asianomaiset noudattakoot.

Korkein hallinto-oikeus:

Matti Pellonpää
hallintoneuvos

Anne E. Niemi (t)
hallintoneuvos

Eija Siitari
hallintoneuvos

Outi Suviranta
hallintoneuvos

Vesa-Pekka Nuotio
hallintoneuvos

Camilla Sandström
Asian esittelijä, oikeussihteeri

Jakelu

Päätös
Jäljennös

Nokian kaupungin perusturvakeskus, maksutta
Hämeenlinnan hallinto-oikeus
A